

Preses relīze

Luksemburgā, 2020. gada 1. oktobrī

ES uzraudzībai pār valsts atbalstu, ko piešķir bankām, ir vajadzīga atbilstības pārbaude, norāda revidenti

Eiropas Komisijai ir juridiskās pilnvaras un resursi finanšu iestādēm piešķirtā valsts atbalsta kontrolei. Tomēr saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas (ERP) jaunāko ziņojumu Komisija ne vienmēr spēja izmantot šīs pilnvaras un resursus pilnībā efektīvi. Laikā no 2013. gada līdz 2018. gadam vērojamas nepilnības gan saistībā ar atbalsta saderības novērtējumu, gan darbības rezultātu uzraudzību. Turklāt, lai gan valsts atbalsta kontroles noteikumi pārsvarā bija skaidri un ne pārāk sarežģīti, tie nebija mainīti kopš 2013. gada, bet konteksts bija ļoti mainījies. Tāpēc revidenti aicina atkārtoti izvērtēt pašreizējos noteikumus.

Publiskā sektora finansiālais atbalsts principā ir aizliegts ar ES tiesību aktiem. Taču pēc 2007. un 2008. gada finanšu krīzes finanšu iestādēm tika piešķirts valsts atbalsts vēl nepieredzētos apmēros, jo to uzskatīja par vajadzīgu, lai ierobežotu banku vājuma radītos draudus finanšu stabilitātei. Kopš tā laika ES ir būtiski reformējusi finanšu nozares satvaru, lai banku glābšana turpmāk nebūtu vajadzīga. Tomēr joprojām ir gadījumi, kad bankas saņem nodokļu maksātāju naudu. Komisijas uzdevums ir novērtēt šo pasākumu saderību ar ES iekšējo tirgu. Revidenti pārbaudīja, vai laikā kopš jaunā Banku darbības paziņojuma pieņemšanas 2013. gada augustā līdz 2018. gada beigām Komisijas īstenotā kontrole bija piemērota, lai nodrošinātu, ka valsts atbalstu sniedz tikai izņēmuma gadījumos un tikai tādā apmērā, kāds minimāli nepieciešams, kā tas noteikts ES līgumos.

“Salīdzinājumā ar laiku pēc 2007. un 2008. gada finanšu krīzes apstākļi nepārprotami ir mainījušies, kas sakāms pat tad, ja ņemam vērā pašreizējo Covid-19 krīzi. Tiesiskais regulējums ir daudz vairāk nostiprināts, tāpēc bankas tagad ir noturīgākas un ir mazinājusies to vajadzība paļauties uz nodokļu maksātāju atbalstu. Tajā pašā laikā ir atzīts mērķis Eiropas Savienībā turpināt veidot integrētāku banku nozari,” teica par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Mihails Kozlovs. “Tāpēc mēs aicinām Komisiju apsvērt, kā racionalizēt valsts atbalstu finanšu nozarei gan attiecībā uz noteikumiem, gan praksi.”

Kopumā revidenti atzīst, ka ES attīstīja pienācīgus līdzekļus un pilnvaras bankām sniegtā valsts atbalsta efektīvai kontrolei. Komisija piešķīra vajadzīgos resursus un zinātību, kā arī ieviesa stabilu ētikas satvaru. Komisija arī ieviesa attiecīgos procesus un izskatīja konkrētas lietas pārsvarā atbilstoši noteikumiem. Tomēr reizēm procedūras bija pārāk ilgstošas un ne vienmēr pilnīgi

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

pārredzamas, galvenokārt tāpēc, ka pirms lēmumu paziņošanas plaši tika izmantota neformālā saziņa.

Revidenti konstatēja, ka noteikumi par valsts atbalsta kontroli finanšu nozarē kopumā bija labi izstrādāti un skaidri. Saskaņā ar ES līgumiem ir iespējams publiskā sektora atbalsts bankām izņēmuma kārtā ar mērķi novērst nopietnus traucējumus dalībvalstu ekonomikā. Taču, kā atzīmē revidenti, ES noteikumi šajā ziņā nav pietiekami skaidri un nedefinē nopietnus traucējumus. Tāpat revidenti novēroja, ka Komisija neapstrīdēja dalībvalstu apgalvojumus, ka katrā atsevišķā gadījumā bija apdraudēta finanšu stabilitāte. Turklāt, lai gan Komisija pieprasīja pasākumus konkurences traucējumu ierobežošanai, tā neanalizēja pasākumu faktisko ietekmi uz konkurenci. Tāpat arī Komisijas darbības rezultātu rādītāji nebija pilnībā piemēroti mērķim, jo tie ne vienmēr atspoguļoja Komisijas darbu, bet gan ārējus faktoros ārpus Komisijas kontroles.

Visbeidzot, revidenti ar nožēlu atzīmē, ka Komisija nebija pienācīgi izvērtējusi krīzes noteikumus kopš 2013. gada. Tā rezultātā noteikumi palika nemainīgi, lai gan bija ievērojami grozīts tiesiskais regulējums (tostarp būtu bijis jāņem vērā fakts, ka ar Banku atveseļošanas un neregulējuma direktīvu tika ierobežotas iespējas piešķirt atbalstu bankām, nesākot maksātnespējas procedūru) un bija ievērojami uzlabojies ekonomiskais un finansiālais klimats (pirms Covid-19). Tātad, revidenti brīdina par risku, ka pašreizējie ES noteikumi varētu vairs nebūt piemēroti tirgus realitātei.

Nemot vērā minētos apsvērumus un nolūkā racionalizēt ES kontroli pār finanšu nozarē piešķirtu valsts atbalstu, revidenti aicina Eiropas Komisiju

- līdz 2023. gadam novērtēt, vai pašreizējie noteikumi joprojām ir piemēroti, un vajadzības gadījumā tos grozīt;
- turpināt uzlabot atbilstību iekšējiem procesiem un labākajai praksei;
- uzlabot darbības rezultātu novērtēšanu.

Piezīmes izdevējiem

Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību valsts atbalsts parasti ir aizliegts, ja vien tas nav pamatots ar vispārējas ekonomiskās attīstības iemesliem vai nav iestājušies skaidri definēti izņēmuma apstākļi. Eiropas Komisijai ir ekskluzīva kompetence kontrolēt valsts atbalstu. Valsts atbalsta kontroles mērķis ir aizsargāt iekšējā tirgus integritāti, neļaujot dalībvalstīm izkropļot tirgu.

Īpašais ziņojums Nr. 21/2020 "Valsts atbalsta finanšu iestādēm ES kontrole: vajadzīga atbilstības pārbaude" ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.

Šī revīzija ir daļa no [Eiropas Revīzijas palātas darba finanšu un ekonomikas pārvaldības jomā](#). Šis revīzijas ziņojums papildina jau iepriekš publicētos ERP ziņojumus par finanšu uzraudzību un konkurences politiku.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tostarp valstu parlamentus, nozaru ieinteresētās personas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus. Lielākā daļa no mūsu sagatavotajiem un ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek īstenota.

Informācija par ERP īstenotajiem pasākumiem saistībā ar Covid-19 pandēmiju ir sniegta [šeit](#).

Saistībā ar šo atzinumu preses pārstāvjus lūdzam sazināties ar

Vincent Bourgeois – e-pasts: vincent.bourgeois@eca.europa.eu
tālr.: (+352) 4398 47 502 / mob. tālr.: (+352) 691 551 502